

Digo és társai. Az olasz *dico* (mondom) igének tájszólási alakja pl. Fiumében, Velenczében *digo*. Ennek a szónak otthon más

jelentése is van. Az alsó rendű, szegény, sőt valamennyire lenézett köznépek ez a megszólítása, mint ahogy mi ilyenformán szólítunk meg ismeretlen parasztembert: *Hallja! Atyafi!* De ez a neve is, róla beszélve is mondják pl.: Oda jött egy *digo*. (Természetesen ezt a mondatot olaszul kell képzelni.)

A *digo* szót ismeri a magyar köznép is, általában olasz embert jelent nála.

Nem tudom megmondani hol, de olvastam, hogy a francia embernek ilyen elnevezése, *didon*, talán éppen Olaszországban. Ez is jó elnevezés, mert a francia nagyon sokszor mondja: *dis donc*. Szó szerint: mondj csak, de valóságban rendszeren: hallod!

A francia embernek másik ilyen nevét is ismerem. Dickensnél olvasható: *He took it for granted he was talking French* (Sketches, Seven Dials). Ennek következő német fordítását ismerem: *So hielt er es eben für ausgemacht, der Fremde wäre ein kauderwelscher Parlewu* (Londoner Skizzen. Deutsch von Karl Wilding, Berlin, A. Weichert). Tehát *French* = *Parlewu*. Hogy ez németek közt el van-e terjedve, arról semmit se tudok. Véleményem szerint kevésbé jó elnevezés, mint az előbbi, mert francia embertől többször hallható *dis donc*, mint *parlez-vous* (beszél Ön?).

A világháborúban a mieink *csujes*-nek nevezgették a horvátokat, szerbeket (*csujes* = hallod?). Mikor pedig 1919-ben az oláhok bevonultak Budapestre, egy munkásféle embertől hallottam: Itt vannak a *nuscsu*-k, értve alatta az oláh katonákat. (Nu scii: nem tudom.)

Franciaországban a színész tréfás, gúnyos elnevezése *matuvu*. Ez nem valami afrikai néptörzs neve, hanem francia mondat, a mint az mindenki előtt nyilvánvaló lesz, ha így írjuk: *Mas-tu vu?* (Láttál-e engem?) Én ezt a szót újságokból, szépirodalmi munkákból ismerem. A legismertebb szótárakban és lexikonokban nem találom, a mivel nem akarom azt mondani, hogy szótárak még egyáltalán nem fogadták be. A világháborúban a somogyi bakákat *rossz seb*-ezrednek is nevezgették; mert Somogyban valami ilyenféle káromkodás járja: *A rossz seb egyen meg!* Az *Üstökös* éleztáplának évekig volt *Vigécz Jákó* nevű alakja, mert a kereskedelmi utazók rendszeren evvel üdvözlik egymást: *Wie geht's?*

Mind ezek a példák azt mutatják, hogy egy nemzetet vagy egy osztályát el lehet nevezni valamely szóról vagy mondatról, a mit gyakran hallani tőle. A szóalkotásnak ez a módja élő, termékeny erő, mely új és új elnevezéseket tud létrehozni.

Az elmondottak után egész természetesen merül fel a kérdés, nincs-e a magyar embernek is efféle elnevezése? Vajjon a velünk és körülöttünk élő népeknél nem jelent-e pl. *tessék*, *kérem* vagy *izé* magyar embert? E kérdésre nem tudok felelni. Nem is volt czélom kimerítő értekezést írni, inkább csak a figyelmet akartam e tárgyra ráterelni. Ha valaki behatóbban akar vele foglalkozni, talán példáimnak hasznát veszi.

SZIGETVÁRI IVÁN.